

Ігнатовіч П.Р.,
канд.пiст.наук,
дацэнт

ПРАДМЕТНЫЯ СУВЯЗІ ВА ЎДАСКАНАЛЕННІ ПАДРЫХОЎКІ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ КУЛЬТУРЫ

Практыка вышэйшых навучальных устаноў і правядзення шматлікіх даследаванняў сапыўлагаў паказваюць, што ў комплексе мер, накіраваных на ўдасканаленне падрыхтоўкі спецыялістаў, вялікае значэнне маюць міжпрадметныя (міждысцыплінарныя) сувязі. Гэта праблема набывае яшчэ больш значную ролю ва умовах універсітэцкай адукацыі, тым больш пры пераходзе да шматузроўнявай сістэмы вышэйшай адукацыі. Адсюль і актуальнасць пытанняў, разглядаемых на нашай канферэнцыі.

Вучэбныя дысцыпліны ў комплексе адлюстроўваюць узасмасувязь і субардынацыю вызначанай сукупнасці навуковых дысцыплін з безумоўным улікам профілю ВНУ, факультэта. А паколькі вучэбныя прадметы ці дысцыпліны будуць на логіцы той ці іншай навукі, пастолькі яны не могуць быць ізаляваны ад аднаго. Навуковыя даследаванні, асабліва комплексныя, праводзяцца з шырокім выкарыстаннем канцэптуальнага і інструментальнага апарату замежных навук. Комплексны падыход да падрыхтоўкі і выхавання спецыялістаў патрабуе ўзгодненасці ўплыву ўсіх педагогаў на фарміраванне сістэмы навуковых ведаў, поглядаў, перакананняў, паводлін і практычную дзейнасць студэнтаў.

Адсюль некаторыя метадалагічныя пасылкі.

1. Праблема вывучэння і здзяйснення міжпрадметных сувязей можа ставіцца і вырашацца толькі як комплексная праблема і па сваіх мэтавых устаноўках, і па прадмету даследавання, і па сваіх тэарэтычных і практычных рэкамендацыях.

2. Рапцэнне гэтай праблемы ўтрымлівае ў сабе значны патэнцыял аптымізацыі вучэбна-выхаваўчага працэсу.

3. Вывучэнне, аптымізацыя і рэалізацыя сувязей павінны апірацца на ўсе звыены вучэбна-выхаваўчага працэсу, г.зн. і лекцыі, і семінары, і сістэму навукова-даследчай і вучэбна-даследчай работы студэнтаў, і вытворчую практыку.

Улічваючы комплексны характар і важ-

насць праблемы, накоплены вопыт у ВНУ, можна зрабіць кывад, што рэалізацыю міжпрадметнага падыходу ў рамках універсітэцкай культуры патрэбна весці адначасова па некалькіх накірунках. Гэта:

- перасмешчэ міжпрадметнага падыходу ў ВНУ з улікам вопыту ў гэтым накірунку ў школах і сярэдняй спецыяльнай навучальнай устаноў;

- раскрыццё ўзасмасувязей паміж дысцыплінамі, спецыяльнасцямі адной і той жа кафедры;

- вызначэнне сувязей паміж дысцыплінамі (прадметамі) данага цыкла;

- раскрыццё сувязей паміж метадамі выкладання сумежных дысцыплін;

- устанаўленне сувязей паміж спосабамі вучэбнай дзейнасці студэнтаў;

- устанаўленне сувязей паміж метадыкамі пазааўдыторнай работы.

Кулажанка Н.С.,
выкладчык

ЭКАНАМІЧНЫ ПАДХОД ДА ВЫЗНАЧЭННЯ ПРЫЯРЫТЭТНЫХ НАПРАМКАЎ ПАДРЫХОЎКІ КАДРАЎ КУЛЬТУРЫ

Культура як найважнейшы бок жыцця чалавештва цесна звязана з эканамічным станам грамадства. Дзейнасць у сферы культуры набывае рысы эканамічнай дзейнасці настолькі, наколькі ўплываецца ў сістэму стварэння аб'ектўных умоў жыцця асобы і грамадства. Гэта з аднаго боку.

З другога, развіццё сферы культуры ва ўсіх яе формах у канкрэтным грамадстве ў многім залежыць не толькі ад духоўнага, інтэлектуальнага патэнцыялу грамадства, але і ад матэрыяльнага яе забеспячэння, ад выкарыстання пэўных крыніц фінансавання, метадаў і форм арганізацыі і кіравання дзейнасцю ў гэтай сферы.

Стварэнне рыначнай эканомікі характарызуецца адмаўленнем ад камандна-адміністрацыйнай сістэмы кіравання, ад манопалізму дзяржавы. У сферы культуры гэта выклікае шэраг праблем. Па-першае, знікае асноўная крыніца фінансавання ўсіх устаноў і відаў культурнай дзейнасці, хаця яна была і мізэрная, але ж

надзейная. Аднак поўнае адмаўленне ад дзяржаўнага фінансавання несагчыма ў сілу значнасці гэтай сферы для ўсяго грамадства. Па-другое, разбурэнне камандна-адміністрацыйнай сістэмы кіравання, якая паралізвала адпаведныя формы і віды культурнай дзейнасці, можа выклікаць працяглы заняпад нацыянальнай культуры, калі не будуць створаны новы механізм арганізацыі і кіравання гэтай сферай, які дазволіць ёй знайсці сваё месца ў рынку.

У гэтым становішчы роля вышэйшых навучальных устаноў культуры і мастацтва заключаецца ў падрыхтоўцы такіх кваліфікаваных спецыялістаў, якія б валодалі ведамі і спецыфікай канкрэтнай сферы дзейнасці і разам з тым агульнымі ведамі ў сферы прадпрыемальніцтва, маркетынгу, менеджменту. Сувесны вопыт пацвердзіў найбольшую эфектыўнасць дзейнасці менавіта такіх спецыялістаў.

Падрыхтоўка названых спецыялістаў у беларускім універсітэце культуры можа ажыццяўляцца па двух напрамках.

1.3 мэтай павышэння ўзроўню канкурэнтаздольнасці спецыялістаў паглыбіць прафесійнае майстэрства кожнага з іх, дзеля чаго канцэнтраваны ўвагу толькі на тых спецыяльнасцях, якіх няма ў іншых ВНУ.

2. На падставе існуючай структуры спецыяльнасцей заснаваць падрыхтоўку кадраў, якія валодаюць сучаснымі ведамі кіравання ў сферы культуры. Гэты напрамак бачыцца як прыярытэты для Беларускага універсітэта культуры па шэрагу абставін. Па-першае, ні адна з ВНУ культуры і мастацтва ў Беларусі не рыхтуе гэтых спецыялістаў. Па-другое, інстытут культуры рыхтаваў спецыялістаў той жа накіраванасці, але з улікам спецыфікі камандна-адміністрацыйнай сістэмы, таму гэты напрамак з'явіўся б найбольш арганічнай і перспектыўнай формай пераходу да працы ў рынковых умовах. Па-трэцяе, такі выбар дазволіць Беларускаму універсітэту культуры зрабіцца канкурэнтаздольнай ВНУ ў падрыхтоўцы спецыялістаў, якія змогуць рэалізаваць набытыя веды ў рынковых умовах. Гэта значна ўмацуе і палічыць статус дыплама выпускніка Беларускага універсітэта культуры.

Лапіна С.В.,
канд.філас.наук.
дацэнт

РОЛЯ САЦЫЯЛАГІЧНАЙ АДУКАЦЫІ Ў ПАДРЫХОЎЦЫ СУЧАСНАГА СПЕЦЫЯЛІСТА

Гаворка аб узаемаадносінах розных навуковых дысцыплін у галіне вышэйшай адукацыі часцей за ўсё абавіраецца на простую ісціну: адукаваны спецыяліст павінен ведаць ўсё аб адным і патроху аб ўсім. Але ж трэба адзначыць, што гэта характэрна ў значнай ступені для мінулага часу, калі сапраўды магчыма было шляхам адукацыі набыць даволі дасканалыя веды ў нейкай асобнай галіне навукі.

Яшчэ ў сярэдзіне сучаснага стагоддзя навуковая інфармацыя ўзнаўлялася не надта хутка. Спецыялісту дастаткова было разы два за перыяд яго актыўнай прафесійнай дзейнасці павысіць сваю кваліфікацыю. Зараз навуковыя веды палвойваюцца за 1,5-2 гады. Таму навукоўцы, выкладчыкі, якія працуюць над удасканаленнем навучальнага працэсу, на працягу апошніх дзесяцігоддзяў не перастаюць даказваць, што школа, а тым больш вышэйшая, павінна вучыць вучыцца. На вялікі жаль, гэтыя доказы не заўсёды знаходзяць водгук у практыцы выхавання сучасных спецыялістаў.

Гэтае становішча можна тлумачыць па-рознаму, але ж нельга не заўважыць адначасова, што сістэма адукацыі марудна, але перабудоўваецца. Яна шукае патрэбныя стасункі, якія б дапамаглі ўзнавіць увесь навучальны працэс, зрабіўшы яго адпаведным сучаснай навуковай практыцы.

Для сучаснай жа навукі характэрна разбурэнне перагародак паміж асобнымі дысцыплінамі, што адметным чынам павінна адбывацца і на ўзаемаадносінах выкладаемых прадметаў. Аналізуючы асаблівасці сучаснай навукі цалкам, трэба адзначыць, што яна перайшла да вывучэння такіх сістэмных аб'ектаў, у складанай арганізацыі якіх абавязкова прысутнічае чалавечы, актыўны кампанент. Яго дзейнасць таксама, як і сучасная пазнавальная дзейнасць навукоўца, ажыццяўляецца ў складанай сістэме грамадскіх сувязей. Іх вывучэнне - гэта асаблівы прадмет сацыялогіі, навукі аб механізмах станаўлення, дзеяння і развіцця ўзаемаадносін.